

Daha Zehirsiz Zararlı Mücadelesi

SIÇANLAR ve FARELERİ

Evinizden Uzak Tutmak

En çok sorun çıkaran kemirgenlerden üçü, çatı sıçanı, Norveç sıçanı ve ev faresidir.

Sıçanlar ve fareler, gıdalarınızı tüketir ve kirletir, evinize ve ev eşyalarınıza zarar verir ve hastalık taşır. Kemirgenler, özellikle de fareler, Lyme gibi hastalıklar yayan keneler taşıyabilir. Sıçanlar ise, insanları ısırarak ciddi kaşıntılara yol açan tropikal sıçan akarları taşıyabilir. Kemirgenler, alerji ve astım gibi rahatsızlıkları tetikleyebilir, dahası, duvarlar ve çatılardaki elektrik kablolarını çiğneyerek yangınlara bile yol açabilir. Bu yüzden kemirgenleri evinizden uzak tutmak önemlidir.

TESPİT

Dışkılar, çiğneme izleri, sıçanların kağıt, kumaş veya yalıtım malzemelerini toplayarak toprakta yaptığı yuvalar önemli belirtilerdir. Sıçanlar ve fareler, sık kullandıkları rotalar üzerinde tüylerine bulaşan yağ ve kir nedeniyle kahverengi, yağlı izler bırakır. Bu hayvanları doğrudan görebilir, kokusunu alabilir veya geceleri duvarlar ve tavan arasından gelen çiğneme ve koşturma seslerini duyabilirsiniz.

ÖNLEM

Yapılara Girmelerini Engelleyin

Alabileceğiniz başlıca tedbir, kemirgenlerin evinize girmesini zorlaştırmaktır. Bir kurşun kalemin sığabileceği tüm boşlukları ve çatlakları kapatın. Fareler o kadar küçük deliklerden bile geçebilir ve ayrıca hem fareler hem de sıçanlar, deliğin etrafını çiğneyerek genişletebilir.

- Büyük delikleri sac plakalarla, 0.6 mm sinek teliyle, sıvayla veya harçla kapatın.
- Daha küçük delikleri derzle, macunla veya çimentoyle kapatın.
- Büyük deliklerin içine bakır bulaşık teli yerleştirin (Çelik teller zamanla paslanır ve bir süre sonra kemirgenlere yol verir.)
- Borular ve kabloların iç ve dış duvarlara girdiği noktalarda etrafındaki boşlukları kapatın.
- Kapılar ve pencerelerin sıkıca kapandığına emin olun. İzolasyon süngeri/lastiği ve kapı süpürgelikleri kullanın veya kapı eşiklerini, pencere denizliklerini tamir edin.
- Dış kapıları (veya sineklikleri) kapalı tutun.
- Çatı sıçanlarının binaya üstten erişimini engellemek için ağaç ve çalılıkların dallarını evden 1-2 m uzakta kalacak biçimde budayın.

Yemekleri İyi Saklayın

- Gıdaları buzdolabında veya cam, metal ya da sert plastikten yapılmış, kapakları sıkı kapanan kaplarda saklayın. Geceleri dışarıda yemek bırakmayın.
- Kuru evcil hayvan mamalarını, kuş yemlerini, çim tohumlarını da yine sağlam kaplarda saklayın.
- Evcil hayvanların mama kaplarını ortada bırakmayın ve temiz tutun. Geceleri açıkta mama bırakmayın, özellikle de dışarıda.

Temizlik

- Dökülen yemekleri ve kırıntıları süpürün.
- Yemek hazırlama ve yeme alanlarını her gün temizleyin.
- Bulaşıkları düzenli yıkayın ve bulaşık makinesinin kapağını kapalı tutun.
- Çöpleri düzenli boşaltın. Dışarıda, kemirgenlerin giremeyeceği, kapağı sıkıca kapanan çöp kovaları kullanın.
- Geri dönüşüm atıklarınızı kaldırmadan önce iyice temizleyin.
- Bahçedeki evcil hayvan kakalarını plastik torbayla alın ve çöpe atın.
- Bahçedeki meyveleri ve yemişleri zamanında hasat edin ve yere düşenleri toplayın.
- Kuş yemliklerinden dökülen tohumlar, kemirgenlerin temel besin kaynaklarıdır. Dökülen yemleri akşamdan temizleyin veya yemlikleri içeri alın.

Suya Erişimlerini Azaltın

- Evde ve bahçede akıtan muslukları ve boruları tamir edin.
- Durgun su toplanan alanlarda drenajı iyileştirin.
- Dışarıda araba lastiği istiflemeyin veya delikler açarak içlerinde su birikmesini önleyin.
- Kullanmadığınızda, özellikle de geceleri, yemek hazırlama alanları ve lavabolarda su birikmesini engelleyin.

Saklanma ve Yuva Alanlarını Azaltın

- Etraftaki döküntüleri toparlayın çünkü çok iyi birer saklanma ve koşu yolu oluşturur.
- Parçalanmış kağıt, pamuk veya polyester dolgu, köpük, yalıtım malzemesi, kilim, ip gibi potansiyel yuva malzemelerini sağlam kutularda saklayın.
- Yakacak odun veya keresteleri yerden ve binalardan en az 45 cm yüksekte ve uzakta istifleyin.
- Kemirgenlerin koşu yolunu ve hem zeminde hem de çatıda gözden kaçan giriş noktalarını gizledikleri için, çalı çitleri, sarmaşıkları, çimleri, yer örtücü bitkileri ve istenmeyen otları yapılarından en az 45 cm uzakta olacak biçimde tutun.
- Çimleri ve otları en fazla birkaç santimetre yüksekliğinde biçin.
- Sarmaşıkları yok edin; yalnızca istilacı bir tür değildir, sıçanlar için kusursuz bir yaşama ve beslenme alanı da sağlar. Eğer yapamıyorsanız, yere yakın kısımlarını budayarak açın.
- Yoğun sarmaşıkları engellemek için çalıları ve çalı çitleri seyreltin.
- Gereğinden fazla malç yapmayın; toprak yuvalarını ve koşu yollarını gizleyebilir.
- Kompost yapıyorsanız, kemirgenlerin giremeyeceği kutular kullanın ve komposta asla et atmayın.
- Odun, kaya, moloz ve diğer yığınları ortadan kaldırın.

BİR İSTİLA VARSA

- Önce, bir fıfıs şişesi veya bahçe pulverizatörü ile bütün yuvaları ve dışkıları %5'lik çamaşır suyu solüsyonu ile bolca ıslatın ki küçük parçacıklar havalanmasın ve solumayın (5 litre suya 250 ml çamaşır suyu). Lastik eldiven giymeyi ihmal etmeden, dışkıları ve yuva malzemelerini süpürün ve ağız kapalı torbalarda çöpe atın.
- Yemek artıklarını, salyaları, dışkıları ve idrarı ortadan kaldırmak amacıyla, sert yüzeyleri %5 çamaşır suyu solüsyonu ile yıkayın. Lastik eldiven giyin ve yıkama suyunu sık sık değiştirin.
- Kemirgenleri çeken tüm yemekleri ve yuva malzemelerini ortadan kaldırın veya temizleyin.
- Etraftaki dağınıklığı toparlayın.
- Delikleri kapatın.

- Kapan kullanın: yapışkan bantlardan ziyade yaylı kapanlar tercih edin. Yapışkan bantlar yalnızca yakaladığınız kemirgenlere ilgi duyan diğer canlıları ortama çekmekle kalmaz, yakaladığınız hayvanların acımasızca yavaş biçimde ölmesine yol açar.

Kapanları çocukların ve evcil hayvanların hiçbir zaman erişemeyeceği yerde bulundurun.

Kapanlar, sıçanlar ve fareler için farklı ebatta üretilir.

Fareleri fıstık ezmesiyle kolayca yakalayabilirsiniz. Çok sayıda kapan kullanın.

Sıçanları yakalamak daha fazla sabır ister ve bir zararlı mücadelesi uzmanından destek almanız gerekebilir.

Sıçanlar hangi yemlere dadanıyorsa, kapanlarda da o gıdaları kullanın. Veya pastırma, etli yemişler, elma veya şekerleme parçaları deneyin. Ayrıca, sıçanlar için çekici yuva malzemelerini de kapanlarda yem olarak kullanabilirsiniz (yukarıya bakın). Sıçanların kapanlara alışması için yemi tetik mekanizmasının üzerine yerleştirin, fakat önce birkaç gece boyunca kurmayın. Sıçanların yemi alıp götürdüğüne emin olduğunuz zaman kapanı kurun. Çok sayıda kapan ve farklı yemler deneyerek hangisinin daha iyi çalıştığını gözlemleyin. Sıçanlar yeme alıştığı zaman küçük bir parça yemi tetik mekanizmasının altına yerleştirin ve tetiği kurun. Sıçanlar yeme ulaşmak için tetiği kurcalarken kapana takılacaktır.

Kapanları her zaman duvarların veya diğer nesnelerin dibine dik olarak ve tetik mekanizması duvara bakacak şekilde yerleştirin. Böylece hayvan yürürken üzerinden geçmek zorunda kalır, çünkü fareler ve sıçanlar bir odanın veya binanın kenarlarından yürümeyi, açığa çıkmamayı tercih eder. 2 veya 3 adet kapanı bitişik olarak ve tetik mekanizmaları duvara bakacak biçimde yerleştirirseniz, üzerlerinden atlamalarını engelleyebilirsiniz.

Kapanları her gün kontrol edin ve bulduğunuz ölü kemirgenleri ağız sıkıca kapanan bir torbaya koyarak çöpe atın. Lastik eldiven kullanmayı ihmal etmeyin ve leşi torbaya koymadan önce %5 çamaşır suyu solüsyonu ile ıslatın.

Rat Zapper® gibi elektrikli kapanlar etkili olmakla beraber yaylı kapanlara kıyasla çok pahalıdır. Fakat yakaladığınız kemirgenlerin hızlıca öldüğüne emin olursunuz ve hayvanın leşini bertaraf etmek daha kolaydır.

BİR UZMANA DANIŞIRSANIZ

- Kemirgenlerin binaya nereden girdiğini ve neyle beslendiğini belirlemeleri için kapsamlı bir inceleme isteyin.
- Uzmanın zararlı-geçirmezlik sağlama hizmeti sunup sunmadığını sorun.
- Zehir kullanmadan önce kapan kullanmalarını isteyin. Zehirli yemler, özellikle de ciddi bir istila söz konusuysa, duvar boşluklarında ölen kemirgenler yüzünden ciddi bir koku ve sinek sorunu yaratabilir. Firmanın ölü kemirgenleri toplamak için yeniden geleceğine emin olun.
- Zehirli yemler yalnızca son çare olarak veya acil bir durumda kullanılmalıdır. İnsanları veya evcil hayvanları doğrudan zehirlenmenin yanı sıra, zehirlenmiş sıçanların leşini yiyen diğer hayvanları da dolaylı yoldan zehirleyebilirsiniz.
- Eğer zehirli yem kullanmanız gerekiyorsa, panzehrine kolayca ulaşabileceğiniz düşük toksik düzeyli içerikler tercih edin. Örnek olarak chlorophacinone veya warfarin içeren zehirli yemler (bunların panzehiri K₁ vitamindir).

- İnsanların veya diğer canlıların zehirli yem ile yanlışlıkla temas etmesini önlemek için zemine sabitlenen, kilitli yem istasyonlarında ısrar edin.
- Zehirli yemler, ancak kemirgenlerin tüketebileceği diğer gıdalar ortamdaki tamamen kaldırıldığında en etkin biçimde çalışır.
- Bir mücadele firmasıyla anlaşmadan önce, “Zararlı Sorunlarını Önleyen bir Firma Nasıl Bulunur?” adlı belgeyi inceleyin.

ÜRÜNLER

Bu belgede bahsedilen ürünlerin ticari isimleri:

Yaylı Kapanlar:

Victor® Sıçan Kapanları
Victor® Fare Kapanları

Elektrikli Kapanlar:

Rat Zapper®

Chlorophacinone Yemler:

Enforcer® Sıçan Yemi
J.T. Eaton AC Formula Rodentisit®

Warfarin Yemler:

D-Con Pellets Kills Rats and Mice®
Kaput Sıçan ve Fare Yemi

PESTİSİTLER ve SU KİRLİLİĞİ

Evlerde yaygın olarak kullanılan pestisitler, arıtılmış atık sularda ve yerel su kaynaklarında karşımıza çıkabilmekte, hatta bazen hassas sucul yaşamı etkileyebilecek düzeylerde bulunmaktadır. Bu sebeple, su kirliliğini engelleme kurumları ile perakende satış noktaları, pestisit dağıtımcıları ve üreticileri bir arada çalışarak pestisit kullanımına ilişkin tehlikeleri azaltmayı hedeflemektedir. Bu bilgilendirici belge, vatandaşları daha zehirsiz zararlı mücadele konusunda bilgilendirmeyi amaçlayan bir dizi belge ve posterin bir parçasıdır. Diğer belgeler için www.ourwaterworld.org adresini ziyaret edebilirsiniz. Ayrıca, kampanyaya dahil olan dükkanlar ve fidanlıklarda “**Our Water World**” logosu olan ürünleri görebilirsiniz. Yaygın kullanılan ve su kalitesi sorunlarına yol açan pestisitlerdeki etken maddeler hakkında bilgi almak için Pestisitler ve Su Kirliliği belgesini inceleyebilirsiniz.

Bu yayında bahsedilen istenmeyen canlılarla mücadele stratejileri ve yöntemleri, entegre zararlı yönetimi (EZY) kavramlarıyla tutarlıdır ve gerçek ev ve bahçe koşullarında test edilmiş araştırmalara dayanmaktadır. **Önerilen ürünleri, etiketlerindeki bilgiler doğrultusunda kullanın ve istenmeyen veya artık pestisitleri evsel zehirli atık toplama noktaları veya etkinliklerine götürün.** Pestisit bertarafına ilişkin daha detaylı bilgi için 1-800-CLEANUP numarasını arayabilir veya www.1800CLEANUP.org adresini ziyaret edebilirsiniz. Herhangi bir ticari ürünün reklamı yapılmamaktadır ve burada adı geçmeyen ürünler hakkında bir eleştiri de söz konusu değildir.

Teşekkür

Bu EYZ farkındalık programı, aslen Central Contra Costa Sanitary District tarafından geliştirilmiştir.

Yazarlar:

Tanya Drlik, Bio-Integral Resource Center

Daha Fazla Bilgi İçin:

Bio-Integral Resource Center (BIRC)

www.birc.org

Kaliforniya Üniversitesi Kooperatif Hizmetleri Uzman Bahçeciler (bölgenizdeki birime ulaşın)

Kaliforniya Üniversitesi EYZ internet sitesi:

www.ipm.ucdavis.edu